

یادداشت‌واره

درباره وضعیت سینمای کوتاه در سال اخیر بازگشت به گذشته

وحید اسلامی - در شرایط معاصر؛ به مدد توسعه فناوری سیمی و بصری، فیلمسازی نسبت به گذشته به امر ساده‌ای مبدل شده است و امروزه حتی از طریق یک گوشی موبایل نیز می‌توان فیلمی در حد استانداردهای جهانی ساخت. اما یک وجه دیگر سینما که از تولیدات معمول و غیر رسمی جداست، به مؤلفه‌ها و لازمه‌های تولید یک اثر سینمایی براساس نظام صنعتی سینما مربوط می‌شود. یعنی رسیدن به فیلمی از جریان سینمای حرفه‌ای که در فرایند طبیعی چرخه اقتصادی سینما از تولید و نمایش، هزینه خود را تأمین و حتی به سود برسد.

قطعاً تولید آثار تجربی و شخصی، کارگردان را به چنین سینمایی نمی‌رساند و فیلمساز حرفه‌ای نیازمند است که مراحل مختلف و مهارت‌های این حوزه را فراگیرد تا بتواند پیام خود را به گونه‌ای تأثیرگذار به مخاطبان برساند و مخاطبان برای دیدن این اثر هزینه نکند.

با این شرایط می‌توان گفت که هنوز نقش نهادهای حامی فیلم کوتاه برای کشف استعدادها و هنری و پرورش آن‌ها در مسیر درست رشد و تعالی تعیین کننده است و نمی‌توان این مسئله را کتمان کرد. هر فیلمساز که از طریق سینمای کوتاه کشف و در نهایت به یکی از کارگردانان سینمای ایران مبدل می‌شود، یک ظرفیت جدید ارتباطی و اطلاع‌رسانی برای سیستم است که باید از دانش و توانایی لازم برخوردار باشد.

سینمای کوتاه در کشور به تنهایی هویت مستقل و شاخصی دارد. یعنی هنرمندان این حوزه تنها به مدد فیلم کوتاه ساختن می‌توانند به جایگاه خاصی در داخل و خارج برسند و در این عرصه بمانند و جذب سینمای بلند داستانی نشوند اما بخشی از این حوزه را نیز می‌توان محل تمرین، البته نه سیاه مشق، بلکه از مومن حرفه‌ای فیلمساز برای حضور در سینمای بلند داستانی کشور دانست.

بنابراین جلوگیری از اتلاف سرمایه و وقت و همچنین طراحی یک روند رو به رشد در تکامل فیلمساز امری ضروری است که آن را می‌توان مهم‌ترین وظیفه مدیریت فرهنگی دانست که در طول سال‌های گذشته گاهی به آن عمل کرده و گاه به بیراهه رفته است.

بررسی وضعیت سینمای کوتاه طی سال‌های اخیر نمایانگر یک نکته است تمرکز عمده نگاه‌ها و فعالیت‌ها بر محور تولیدات و فیلمسازان کوتاه تیران، در واقع، به نظر می‌رسد که نهادهای سازمان‌های حامی و متولی فیلم کوتاه با حفظ و استمرار رویدادهای مربوط به این حوزه و توجه به تولیدات و اطلاع‌رسانی از وضعیت آن‌ها به نوعی بحران‌ها و مشکلات را تحت‌الشعاع قرار داده‌اند تا وضعیت این حوزه همچنان در نگاه افکار عمومی مطلوب به نظر رسد. حال آن‌که از درون شاهد وضعیت دیگری بودیم این تمرکز بخش مهمی از نیروهای مستعدی را که می‌توانستند به بدنه حرفه‌ای سینمای کشور اضافه شوند، هدر داد.

در عمل بررسی فعالیت‌ها و جریان‌های مربوط به فیلم کوتاه در سال‌های اخیر نشان می‌دهد که اغلب رویدادهایی که در گذشته در شهرستان‌ها برگزار می‌شد طی سال‌های اخیر تعطیل و یا به صورت محدود و غیر هدفمند ادامه یافتند. این رویدادها شامل جشنواره‌های موضوعی در شهرستان که بخشی از آن به سینمای کوتاه مربوط می‌شد، جشنواره‌های منطقه‌ای و هفته‌های فیلم و عکس بود. جشنواره‌های موضوعی که عملاً به دلیل تعریف نادرست اهداف و نامشخص بودن چشم‌انداز از آینده، به مرور کنار رفتند و هفته‌های فیلم و عکس که شاید مهم‌ترین محفل سینمای کوتاه تلقی می‌شدند هم به شکل چشمگیری محدود و حتی حذف شدند. این مسئله بخش مهمی از ظرفیت‌هایی که حول محور سینما در شهرستان‌ها شکل گرفته بود را منتقل و در عمل ارتباط سینما در شهرستان‌ها با بدنه اصلی سینمای کشور در مرکز قطع شد. از دو سازمان حامی فیلم کوتاه، مرکز گسترش طی سال‌های اخیر بین سینمای کوتاه و حرفه‌ای در حال نوسان بود و در نهایت بیشتر به سمت سینمای حرفه‌ای روی آورد و فعالیت‌های آن در عرصه فیلم کوتاه چندان تأثیرگذار نیست.

با این شرایط اهمیت انجمن فیلمسازان سینمای جوان در این عرصه بیش از گذشته شد تا مانع از هدر رفتن تمامی ظرفیت‌های سینمای کشور شود که در عمل این سازمان هم طی سال‌های گذشته بدون توجه به حساسیت‌ها روند نزولی طی کرد و شاهد تعطیلی سینما در شهرستان‌ها بودیم. اما در دوره اخیر فعالیت انجمن سینمای جوانان ایران نگاهی توأم با رجوع به سنت‌های حسنه پیشین دیده می‌شود. در این دوره باز هم به هفته‌های فیلم و عکس توجه شده و باید به این نکته اشاره کرد که آیا می‌توان چنین رویدادهایی که شاهد مرگ آن‌ها در شهرهای مختلف بودیم را دوباره احیاء و به چرخه سینمای کشور بازگرداند؟

بدیهی است که گاهی اشتباهات انسان جبران ناپذیر است. یعنی بعد از نابودی یک جریان، دیگر امکان بازگشت آن وجود ندارد و هر گونه تمرکز مجدد بر آن را می‌توان اتلاف وقت و سرمایه دانست. اما گاهی نیز به مرور می‌توان یک جریان را به شکوفایی گذشت نزدیک کرد. با این شرایط که مدیریت انجمن در دوره جدید تلاش کرده تا این برنامه‌های فرهنگی را در ۵۹ شهر ایران برگزار کند که تاکنون بیش از ۴۰ گردهمایی برگزار شده، باید دید که آیا این تلاش در نهایت به چه تأثیراتی منجر شده است؟

تأثیراتی که سرمایه‌گذاری و تلاش‌های صورت گرفته برای برگزاری این رویدادها را توجیه کند. بدیهی است که باید منتظر ماند و نتایج این رویدادها را بررسی کرد تا بتوان چشم‌انداز آینده سینمای کوتاه کشور به ویژه در شهرستان‌ها را تبیین کرد. البته با بررسی شور و حال شهرهای مختلف از برگزاری این گردهمایی‌ها می‌توان تا حدودی امیدوار بود به شرطی که مدیریت فعلی مسئله‌ای به نام استمرار در فعالیت‌های فرهنگی را فراموش نکند.

کاریکاتور روز

کاریکاتور همیشه شیرین و تیزترین زبان انتقاد است و وقتی داور بازی آرژانتین حقمان را درسته قورت می‌دهد چه بهتر که خونمان در قلم کاریکاتور بجوشد. محمدعلی رجبی که نام آشنای مطبوعات است و یک دو جین جایزه مطبوعاتی را درو کرده کار بسیار زیبا (و البته برای ما تلخ) را طراحی کرده است. استفاده از شیب سوت داور و زمینی که به ضرر ایران شیب‌دار شده به تنهایی گویای تلخی این نتیجه برای ماست. عکس امروزمان را به احترام این نگاه هوشمندانه به کاریکاتور محمد علی رجبی اختصاص می‌دهیم.

آخر هفته با فیلم‌های مهم سینمای جهان در شبکه نمایش

هیچکاک روی آنتن

هم‌زمان با آغاز تابستان، شبکه نمایش، فیلم‌های تازه‌ای را برای بخش و پر کردن اوقات فراغت مخاطبان در نظر گرفته است. فیلم‌های آخر هفته‌ای این شبکه می‌توانند هم سرگرم کننده باشند و هم تعدادی از آن‌ها جزو آثار بسیار مهم تاریخ سینما محسوب می‌شوند که دیدنش خالی از لطف نیست. در ادامه مهم‌ترین آثاری که آخر این هفته از شبکه نمایش پخش خواهد شد، همراه با ساعت و روز پخش آمده است تا بتوانید برای دیدن آثار مهم برنامه‌ریزی کنید. این هفته زور آلفرد هیچکاک به بقیه کارگردان‌ها چربیده و آثار مهمی از او روی آنتن تلویزیون ایران خواهد رفت.

«سرگیجه»

آلفرد هیچکاک این فیلم را سال ۱۹۵۸ ساخت. «سرگیجه» یکی از مهم‌ترین آثار این کارگردان بزرگ سینماست که در آن جیمز استورات و کیم نوآک بازی می‌کنند. فیلم ماجرای اسکاکی فرگوسن (استیوارت) پلیسی است که در جریان یک تعقیب و گریز به دلیل سرگیجه نمی‌تواند مأموریتش را درست انجام دهد و در نتیجه بازنشسته می‌شود. رقیقی قدیمی از او می‌خواهد مراقب همسرش مادلن «توآک» باشد که اخیراً رفتارش عجیب و غریب شده است. اسکاکی وارد ماجرابی پررمز و راز می‌شود. زمان پخش: سه‌شنبه ۳ تیر / ساعت ۱۳

«مردی که زیاد می‌دانست»

این فیلم هم یکی دیگر از آثار معروف آلفرد هیچکاک است. جیمز استورات و دوریس دی، بازیگران این کارند. خانواده‌ای آمریکایی به نام‌های دکتر بن مککنا و همسرش جو و پسرشان هنک برای گذراندن تعطیلات خود به مراکش می‌روند و آن‌جا با اتفاقات عجیبی روبرو می‌شوند. زمان پخش: سه‌شنبه ۳ تیر / ساعت ۱۹ و چهارشنبه ۴ تیر / ساعت ۵ صبح

«توطئه خانوادگی»

این فیلم آخرین اثر هیچکاک است. کارن بلک (در نقش فران)، پرس درن (جورج)، باربارا هریس (بلاش)، ویلیام دیوان (آدامسون)، ادولتر، کاتلین نمسیب و کاترین هلموند در این فیلم بازی می‌کنند. مادام بلاش و نامزدش جورج که یک زننده تاسکی است، توسط یک پیرزن استخدام می‌شوند تا خواهرزاده‌اش را که سال‌ها پیش در پی یک رسوایی خانوادگی سرپرستی‌اش به خانواده دیگری واگذار شده بود، پیدا کنند. این دو با آرتور آدامسون که یک تاجر الماس است آشنا می‌شوند. پس از مدتی درمی‌یابند که آرتور و نامزدش «فران» اقدام به درزدیدن افراد ثروتمند می‌کنند. تلاش بلاش و جورج برای پیدا کردن وارث گمشده خانواده پیرزن و بی‌پردن به راز اقدامات آرتور حوادث آخرین کار «هیچکاک» را رقم می‌زند.

زمان پخش: چهارشنبه ۴ تیر / یک بامداد و چهارشنبه ۴ تیر / ساعت ۱۳

- داستان ایران
۱- تور در قاهره خواهی مرد / حمیدرضا صدر / زاوش
۲- چهل نامه کوتاه به همسر / نادر ابراهیمی / روزبهان
۳- سقونی مردگان / عباس معروفی / اقتنوس
۴- سزاده احتجاب / هوشنگ گلشیری / نیلوفر
۵- کلیدر / محمود دولت‌آبادی / فرهنگ معاصر
۶- کمی دیرتر / مهدی شجاعی / نیستان
۷- گام‌سیاب ماهی ندارد / حامد اسماعیلیون / ثالث
۸- مأمور سیگاری خدا / محسن حسام‌مظاہری / افق
۹- مرد رویاها / مهدی شجاعی / نیستان
۱۰- هست یا نیست / سارا سالار / چرخ

- داستان جهان
۱- اتحادیه ابلهان / جان کندی تول / ایمان خاکسار / به نگار
۲- اولین تماس تلفنی از بهشت / امیر آیین / امیر آختوت
/ هیرمند
۳- باشگاه مشت‌زنی / چاک پالانیک / ایمان خاکسار / چشمه
۴- پیش از آن که بخوابم / اس‌جی واتسون / شقایق قندهاری / اموت
۵- نهمایی برهیاها / یهومیل هاربال / پرویز دوائی / کتاب روشن
۶- چگونه خراخرا شدند / ژاک پرور / انکارتورودگری / نگاه
۷- خداحافظ گازی کوپر / رومن گاری / سروش حبیبی / نیلوفر
۸- داستان‌های پس از مرگ / جی.دی. سلیجنر / ایلیک تبرایی / زاوش
۹- دوست داشتم کسی جایی منتظر من باشد / آنا گاولدا / الهام دارچینیان / آقظه
۱۰- سزاده کوچولو / انتوان دوست‌گزویری / محمد قاضی / امیر کبیر

- شعر کلاسیک ایران
۱- ۳۶۵- روز با سعدی / مهدی الهی قمشه‌ای / سخن
۲- ۳۶۵- روز با مولوی (در صحبت مولانا) / مهدی الهی قمشه‌ای / سخن
۳- شرح جلالی بر حافظ (۴ جلدی) / عبدالحسین جلالیان / یزدان
شعر معاصر ایران
۱- آسمش همین است (بازل شعر امروز ۲۲) / علی‌رضا آذر / نیماژ
۲- آتایا / علی‌رضا آذر / نیماژ
۳- باران برای تو می‌بارد (مجموعه شعر) / ایغما گلروبی / نگاه

- ۱- ۳۶۵- روز با قرآن (در صحبت قرآن) / مهدی الهی قمشه‌ای / سخن
دفاع مقدس و انقلاب اسلامی
۱- دایره‌المعارف مصور تاریخ جنگ ایران و عراق / جعفر شعرانی / آسان
۲- من زنده‌ام / معصومه آباد / بروج
تاریخ جهان
۱- جنگ‌هایی که دنیا را تغییر دادند / چارلز مسنجر / منوچهر پزشکی / اقتنوس
۲- گرگ خاکستری (فرار آدولف هیتلر) / سایمون دانستن / رضامراد صحرایی / مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران تاریخ معاصر
۱- پسری روی سکوها / حمیدرضا صدر / زاوش
۲- خاطرات سیاسی قوام‌السلطنه / غلامحسین میرزاصالح / امین
۳- ما چگونه ما شدیم / صادق زیبا کلام / روزنه

- خاطرات و سفرنامه‌ها
۱- آقای سفیر / محمدمهدی راجی / اشترنی

چند نکته جالب

- سوی‌کاربران خرید می‌شود. مثل «اتحادیه ابلهان»، «باشگاه مشت‌زنی» و «مادر بزرگ‌تر و از این جابری»؛
۱- کتاب‌های «دوست داشتم کسی جایی منتظر من باشد» و «من اورا دوست داشتم»، از نشر قطره همانند کتاب‌های دوجلدی همیشگی در کنار هم از سوی مخاطبان خرید آری می‌شوند.
۲- کتاب‌های شعر یقما گلروبی و کامران رسول زاده بیشتر از شاعران دیگر خواهان دارد.
۳- در حوزه شعر نشر‌های مروارید، نگاه و نیماژ بیشترین کتاب‌های پر فروش را دارند.
۴- گام‌سیاب ماهی ندارد» و «هست یا نیست» اشاره کرده به استقبال خوبی روبرو شده‌اند.
۵- کتاب‌های تر جمه ایمان خاکسار همچنان چشم‌پسته از

برفروش‌ترین محصولات فرهنگی بهار ۳۹ کدام‌ها بودند: از «اتحادیه ابلهان» تا «بابالنگ دراز»

فصل اول از سنال ۹۳ به پایان رسیده است. شاید بد نباشد بدانیم کتابخوان‌ها در بهار ۹۳ چه کتاب‌هایی را بیش از همه خریده‌اند و در فهرست پر فروش‌های این فصل کدام آثار جای گرفته‌اند. با این‌که در ایران منبع دقیقی برای پر فروش‌ترین کتاب‌ها فهرست پر فروش‌ترین کتاب‌ها وجود ندارد ولی شاید پر فروش‌های فروشگاه‌های زنجیره‌ای شهر کتب بتوانند معیار خوبی برای اطلاع از سلیقه کتابخوان‌ها در بهار باشند. روز گذشته فهرست پر فروش‌ترین کتاب‌ها و آلبوم‌های موسیقی فصل بهار فروشگاه اینترنتی شهر کتاب اعلام شد. در این فهرست، صد کتاب درج شده است که به ترتیب کتاب‌هایی در حوزه‌های داستان جهان و ایران، شعر ایران، روان‌شناسی، خاطرات و سفرنامه‌ها، علوم اجتماعی و سیاسی، فلسفه و علم، دفاع مقدس، مدیریت و اقتصاد بیشترین فروش را داشته‌اند. نشر چشمه و زیرمجموعه‌هایش (زاوش و چرخ) با هشت عنوان کتاب، به عنوان پر فروش‌ترین ناشر در این فهرست قرار دارد و بعد از آن نشرهای قطره، نیستان، نیلوفر، سخن، هرمس، نی، نیماژ، مروارید، مازیار، اموت، اقتنوس، ثالث، سوره مهر، پیکان، نگاه، افق، روزبهان، فرهنگ نشر نو و سایان قرار دارند. در زیر از هر حوزه تعدادی از کتاب‌ها در رده‌های بالاتر پر فروش‌ها را با هم مرور می‌کنیم. البته در بخش داستان ایران و داستان جهان به دلیل محبوبیت بیشتر، ۱۰ کتاب پر فروش اول را خواهید خواند:

- ۲- سفرنامه برادران امیدوار / امیدوار / جمهوری
۳- زندگینامه من / الکس فرگوسن / البرز روان‌شناسی
۱- ارتباط بدون خشونت زبان زندگی / مارشال روزنبرگ / کامران رحیمیان / کتاب‌آمه
۲- از حال بد به حال خوب / هوشنگ گلشیری / نیلوفر
۳- وضعیت آخر / تامس آ. هریس / اسماعیل فصیح / فرهنگ نشر نو
علوم اجتماعی و سیاسی
۱- امنیت ملی و دیپلماسی هسته‌ای / حسن روحانی / مجمع تشخیص مصلحت نظام
۲- جامعه‌شناسی ایران (جامعه کژمردن) / حمیدرضا جلالی‌پور / نشر علم
۳- جامعه‌شناسی خودمانی (چرا در مانده‌ایم) / احسن نراقی / اختران علم
۱- جهان‌های موازی / میچیو کاکو / علی‌هادیان / مازیار
۲- جهان هولوغرافیک / مایکل تالوب / داریوش مهرجویی / هرمس
۳- در جست‌وجوی بیگستی (امکان پذیرهایی در موازات) / جمعی از پژوهشگران / رامین رامبد / مازیار فلسفه
۱- پرسیدن مهم‌تر از پاسخ دادن است / دنیل کلاک / حمیده بحرینی / هرمس
۲- چنین گفت زرتشت / افریدین نیچه / داریوش آشوری / آگاه
۳- در باب حکمت زندگی / آرتور شوپنهاور / محمد مشیری / نیلوفر
۱- ریخته بهشتی یا فرزند صالح / سیما میخبر / انورالزها
۲- مادر کافی / اچی. ا. فرانت / مهدی ابراهیمی / زوار اقتصاد و مدیریت
۱- اصل موفقیت وارن بافت (ثروتمندترین سرمایه‌گذار جهان) / مارک تاپیر / امیر کامکار / آناور
۲- بیندیشید و ثروتمند شوید / ناپلئون هیل / مهدی قراچه‌دانی / اشباختگ
۳- چرا نابینا شوکت می‌خورند / دارون عجم اوغلو / پویا جیل عاملی / دنیای اقتصاد طنز
۱- صفحه آخر ۱ / شهرام شکبیا / نیستان
۲- واژه‌های خندان (ضرب‌المثل‌های طنز فارسی) / احمد اکبریور / اموت فیلم-تئاتر
۱- ترانه‌های قدیمی / محمد رحمانیان / پتهوون
۲- خشک سالی و دروغ / محمد یعقوبی / خانه هنرمندان
۳- دیوار چهارم / امیررضا کوهستانی / پتهوون موسیقی
۱- باده تویی / حسین علیزاده / اقتنوس
۲- باران تویی / گروه چارتار / آوای مهربانی
۳- بعد از بادهم؛ حافظ نظری و سستارگان موسیقی جهان / شهرام نظری / هنر اول کتاب گویا
۱- بابا لنگ‌دراز / اجین بوستر / ارها فیلم
۲- چهار میشاق / ادون میگوئل روئیز / انیمار نیسی / نوین کتاب گویا
۳- یک عاشقانه آرام / نادر ابراهیمی / پیام دهکردی / نوین کتاب گویا

نام فیلم	تهیه‌کننده	کارگردان	تاریخ اکران	هفته نمایش	روز نمایش	فروش شبانه	فروش کل (تومان)
زندگی جای دیگری است	سیدامیر سیدزاده	منوچهر هادی	۲۷ فروردین	۱۰	۶۵	۲,۵۰۰,۰۰۰	۵۱۵,۸۰۰,۰۰۰
پنج ستاره	امیر سماواتی	مهشید افشارزاده	۱۷ اردیبهشت	۷	۴۵	۴,۳۰۰,۰۰۰	۶۴۶,۴۰۰,۰۰۰
متروپل	مسعود کیمیایی	مسعود کیمیایی	۲۴ اردیبهشت	۶	۳۷	۲,۲۰۰,۰۰۰	۳۵۷,۷۰۰,۰۰۰
زندگی مشترک آقای محمودی و بانو	مهدی داوری	روح‌الله حجازی	۷ خرداد	۴	۲۳	۷,۷۰۰,۰۰۰	۳۷۴,۸۰۰,۰۰۰
اشباح	جهانگیر کوثری	داریوش مهرجویی	۲۴ اردیبهشت	۷	۵۶	۱,۷۰۰,۰۰۰	۲۳۹,۲۰۰,۰۰۰
۵۰ قدم آخر	سعید سعدی	کیومرث پوراحمد	۱۵ خرداد	۳	۱۶	۱,۵۰۰,۰۰۰	۴۸,۰۰۰,۰۰۰
درست آزادی	سید محمد قاضی	مهرشاد کارخانی	۲۹ خرداد	۱	۴	۸۰۰,۰۰۰	۱۷,۳۰۰,۰۰۰

